

Finansdepartementet
Finansmarkedsavdelingen
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Vår dato:
21. januar
2013

Deres dato:
14.9.2012

Vår referanse:
Referanse
ODD/ JBO
Deres ref:
10/4996 GBK

Høring – Forslag om å åpne for at forskere kan få innsyn i opplysninger som er omfattet av et verdipapirregisters taushetsplikt etter verdipapirregisterloven

Vi viser til Deres brev av 14.9.2012 vedrørende forslaget fra Finanstilsynet om å endre lov av 5. juli 2002 nr. 64 om registrering av finansielle instrumenter (verdipapirregisterloven) med sikte på å gi forskere adgang til opplysninger som er omfattet av verdipapirregisterets taushetsplikt. Videre vises til samtale med Alexander Behringer hvor VPS fikk utsatt frist for sin høringsuttalelse.

Verdipapirsentralen ASA (VPS) stiller seg positiv til at forskere gis tilgang til opplysninger i et verdipapirregister som i utgangspunktet er underlagt taushetsplikt etter verdipapirregisterloven § 8-1. Datamaterialet i Verdipapirsentralens registre inneholder omfattende informasjon om verdipapirmarkedet. Dette kan danne grunnlag for faglig interessant, policyrelevant og samfunnsnyttig forskning. Informasjonen er imidlertid i stor grad knyttet til personers/ selskapers forretningsmessige eller personlige forhold, og verdipapirregisterloven fastsetter derfor at et verdipapirregister med unntak av reglene om aksjeeierregisterets offentlighet, er pålagt en streng taushetsplikt.

Høringsforslaget har sin bakgrunn i et brev fra Verdipapirsentralen ASA til Finansdepartementet hvor VPS ba departementet vurdere å gjøre en endring i lov om registrering av finansielle instrumenter av 5. juli 2002 nr. 64 som åpner for innsyn for forskning i taushetsbelagt informasjon i verdipapirregistre etter mønster av bestemmelsen i § 13d i lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven). Henvendelsen skjedde i forståelse med Finansmarkedsfondet, som ble opprettet med formål å bidra til å fremme kunnskap om verdipapirmarkedet.

Forslaget fra Finanstilsynet skiller imidlertid seg på ett punkt fra den lignende bestemmelsen i forvaltningsloven § 13d om innsyn i opplysninger til bruk for forskning. I sistnevnte bestemmelse heter det at kan departementet bestemme at et forvaltningsorgan "kan eller skal" gi opplysninger til bruk for forskning. I høringsforslaget fra Finanstilsynet heter det imidlertid at Finanstilsynet kan bestemme at verdipapirregistre "skal" gi opplysninger som etter loven er underlagt taushetsplikt til bruk for forskning uten hinder av registerets taushetsplikt etter § 8-10.

VPS kan ikke se at denne forskjellen er begrunnet i høringsnotatet.

Finanstilsynets forslag legger opp til at hensynet til verdipapirregisterets kapasitet skal inngå i Finanstilsynets vurdering av om det er rimelig og ikke medfører uforholdsmessige ulempe for andre interesser at innsyn gis.

VPS slutter seg ikke til høringsutkastets forslag på dette punkt. Etter VPS' vurdering må Finanstilsynets oppgave være å ta stilling til om det, ut fra hensynet til de som opplysningene gjelder og de kriterier som er angitt i forslaget § 8-3 annet ledd, *kan* gjøres unntak fra verdipapirregisterets taushetsplikt etter verdipapirregisterloven § 8-1.

Hvorvidt verdipapirregisteret *skal* gi slikt innsyn må være opp til verdipapirregisteret å vurdere på samme måte som hva gjelder andre private aktører som besitter informasjon som forskere måtte ha interesse av.

Det er i denne forbindelse viktig å være oppmerksom på at selv om noen forespørsel fra forskere vil kunne være lett håndterbare og kreve lite ressurser fra et verdipapirregister, så viser erfaring at forskningen ofte ønsker sammensetninger av data som krever betydelige ressurser fra verdipapirregisteret. Uthenting vil ofte måtte skje fra backuparkiver og forutsette spesialkunnskap hos den som utfører oppdraget slik at ressursmangel ikke kan løses ved innleie av ressurser. Selv om et verdipapirregister vil kunne kreve vederlag for utlevering etter verdipapirregisterloven § 8-3 vil det, avhengig av andre oppgaver og tilgjengelige ressurser, fra tid til annen være slik at et register ikke finner å kunne prioritere et slikt oppdrag da dette ikke kan gjennomføres enten av hensyn til daglig drift eller av hensyn til andre oppgaver som registeret måtte ha grunn til å prioritere. Som et eksempel på slike oppgaver kan nevnes de oppgaver VPS utfører rundt og etter årsskiftet, da betydelig kapasitet brukes til å framskaffe data til investorer og myndigheter for selvangivelsen og skatterapporteringen. Også andre oppgaver gjennom året kan medføre at et verdipapirregister ikke har ressurser til å håndtere mer omfattende forespørsler fra forskere.

VPS kjenner ikke til at det verken i finansieringsvirksomhetsloven, verdipapirhandelloven, børsloven eller andre andre lover som gjelder for private foretak som besitter informasjon som er av interesse for forskere, er inntatt bestemmelser som på samme måte som i høringsutkastet pålegger disse å gi ut informasjon til forskere uavhengig av egen vurdering mht tilgjengelige ressurser og kapasitet til å fremskaffe dataene. Det er ikke i høringsnotatet inntatt en begrunnelse for den forskjellsbehandling av et verdipapirregister fra andre private aktører som høringsforslaget innebærer. Som fremgår av høringsnotatet er heller ikke andre verdipapirregister i Skandinavia underlagt en regulering som innebærer at de kan pålegges å gi ut taushetsbelagte opplysninger til forskningsformål. Heller ikke synes det som om kommende EU-regulering vil inneholde regulering som pålegger et verdipapirregister å gi ut opplysninger til forskningsformål i gitte situasjoner.

Etter VPS vurdering bør bestemmelsen i verdipapirregisterloven § 8-3 i stedet formuleres slik at Finanstilsynet, når det finnes rimelig og ikke medfører uforholdsmessig ulempe for andre interesser kan fastsette at et verdipapirregister *kan* gi opplysninger som etter loven er underlagt taushetsplikt til bruk for forskning uten hinder av registerets taushetsplikt etter § 8-1.

Som et tileggsargument for ovenstående løsning viser VPS til at denne vil medføre at Finanstilsynets vedtak i slike saker lettere vil kunne gi veiledning for potensielle søkere mht

hva som kreves for å få innsyn. Dersom også ressursituasjonen i registeret skal inngå i den vurdering som gjøres, og i begrunnelsen for vedtaket, er det en risiko for at Finanstilsynets vedtak gir mindre veiledning for andre potensielle søkere da det ikke vil være klart hva som ble tillagt avgjørende vekt og hvordan vedtaket ville blitt om ressursituasjonen i verdipapirregisteret var en annen. Til dette kommer også at et eventuelt vedtak om avslag ut fra ressursituasjonen i registeret, vil forutsette ny saksbehandling i Finanstilsynet før innsyn kan gis i en situasjon hvor ressursituasjonen i registeret har endret seg. En løsning hvor Finanstilsynet sier ja eller nei til innsyn alene ut fra hensynet til den som opplysningene gjelder og hvorledes opplysningene anses sikret etter en eventuell utlevering, vil gi mulighet for registeret til å utlevere opplysningene så snart ressursituasjonen har endret seg. I den grad det anses påkrevet kan det settes vilkår om at det må søkes på nytt dersom det er gått lengre tid uten før opplysningene er utlevert.

For det tilfelle at lovgiver ikke skulle slutte seg til VPS' vurdering på dette punkt, men finne at Finanstilsynet skal kunne *pålegge* et verdipapirregister å gi ut taushetsbelagte opplysninger, er det avgjørende at tidspunktet for når dette skal skje kan bestemmes av verdipapirregisteret selv. Dette bør i tilfelle fremkomme av lovteksten ved at det inntas et annet punktum i § 8-3 første ledd hvor det presiseres at "(T)idspunktet for når utlevering av opplysningene kan skje fastsettes av verdipapirregisteret."

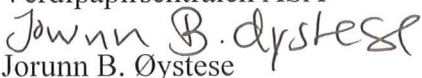
Av forslaget til § 8-3 annet ledd følger at det kan stilles vilkår for unntaket fra taushetsplikten. VPS støtter forslaget på dette punkt. At det stilles vilkår for innsyn er helt nødvendig for å sikre at ikke tilliten til verdipapirregistre svekkes blant markedsaktørene. Sistnevnte tilsier også en streng praktisering av vilkårene.

I forslaget til § 8-3 nytt siste ledd er inntatt en adgang for Finansdepartementet til å gi forskrift om nærmere regler om adgangen til å gi opplysninger til bruk for forskning og forskeres taushetsplikt. VPS støtter også denne delen av forslaget. Særlig dersom interessen for innsyn skulle vise seg å være stor, må det antas at en forskrift som klargjør de sentrale vilkårene for innsyn vil være arbeidsbesparende både for forskere, verdipapirregistre og Finanstilsynet.

I forslaget er det lagt opp til to nye bestemmelser i verdipapirregisterloven. Disse er foreslått plassert som §§ 8-3 og 8-4. I notatet er kun § 8-4 betegnet som ny. Etter hva VPS kan se innebærer forslaget to nye bestemmelser i verdipapirsentralloven. Dersom disse plasseres etter lovens § 8-2 vil nåværende §§ 8-3 og 8-4 bli §§ 8-5 og 8-6.

Med vennlig hilsen

Verdipapirsentralen ASA

Jorunn B. Øystese

Juridisk Direktør